

Утвърждавам: /п/

ЗДРАВКО ДИМИТРОВ

Областен управител на област Пловдив

**ОБЛАСТНО ИНОВАЦИОННО
РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТ ПЛОВДИВ
2017 – 2020 г.**

Пловдив, 2016 г.

Програмният документ „Областно иновационно развитие на област Пловдив 2017-2020 г.“ е приет от Областния съвет за развитие на област Пловдив на 23.11.2016 г. с Решение № 1, взето с Протокол № 2/ 23.11.2016 г., и е представен за информация в т. 11 на РСР на ЮЦР на 01.12.-02.12.2016 г.

Съдържание

I.	Въведение.....	3
II.	Перспективи и цели на иновационното развитие на област Пловдив.....	4
III.	Приоритет 1 - Информатика и информационни и комуникационни технологии (ИКТ)....	6
IV.	Приоритет 2 - Мехатроника и чисти технологии	8
V.	Приоритет 3 - Индустрия за здравословен живот и биотехнологии	11
VI.	Приоритет 4 - Икономически пространствени обединения (зони).....	15
VII.	Програма за устойчиво развитие на „Тракия икономическа зона“	18
	Цел на програмата	18
	Основни компоненти на програмата	19
	Работа по отделните компоненти	19
	1. Заетост, квалификация, социални дейности	19
	2. Образование	20
	3. Инфраструктурна обезпеченост на индустриалните зони/ технологични паркове	21
	4. Стратегически партньорства – икономическо сътрудничество с държавите от ЕС, икономическо сътрудничество с държави от други региони и с местната икономика – малки и средни предприятия (МСП).....	21
	5. Работа с НПО за разработване и участие в проекти	22
	6. Финансиране на инициативите по програмата – форми, институции, участници.....	22
	7. Интегриране на ромското население и включването му в програми за заетост и квалификация.....	23
	8. Публичност и разпространение	23
VIII.	Заключение	23

I. Въведение

Програмният документ „Областно иновационно развитие на област Пловдив 2017-2020 г.“ се създава въз основа на настъпили съществени промени в секторни стратегии и сформирани пространствени икономически обединения – икономически зони, влияещи върху изпълнението на Областната стратегия за развитие на област Пловдив 2014-2020 г.

С Решение № 857 от 03.11.2015 г. на Министерския съвет е приет окончателно проектът на Иновационна стратегия за интелигентна специализация на Република България 2014-2020 г. (ИСИС). Наличието на национална и респективно на регионална и областна стратегия за интелигентно специализиране в съответствие с Националната програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“ има за цел да привлече публични и частни средства за научноизследователската дейност и иновации, внедрени в промишлени системи с платформи в икономически зони, отчитащи непрекъснат напредък.

В ИСИС се отбелязва, че България е от страните скромни иноватори и заема последното място в класацията на страните членки в Европейския съюз. В едни и същи сфери България показва едновременно съществени силни и слаби страни, факт, който определя иновационната система на нашата страна като небалансирана. А практиката на иновационните лидери показва, че балансираната иновационна система е условие за успех.

Водещата роля при определяне нивото на иновативност има използването на ИКТ; на второ място се нарежда прилагането на бизнес и маркетингови стратегии в управлението; на трето място е позиционирано развитието на човешките ресурси. По-широкото прилагане на добри практики води до по-висока иновативност. Вторият по значение фактор, определящ нивото на иновативност, е достъпът до финансиране. На трето място при определянето нивото на иновативност се нареждат интернационализацията и активността по отношение на интелектуалната собственост.

II. Перспективи и цели на иновационното развитие на област Пловдив

Областното иновационно развитие на област Пловдив 2017-2020 г. идентифицира тематичните области с потенциал за растеж. Необходимо е да се подчертае, че ИСИС и областното иновационно развитие се насочват към преодоляване на основните причини за неизползвания потенциал на страната в сферата на иновациите - ниският обем публични и частни инвестиции в научни изследвания, „изтичането на мозъци“, недостатъчната взаимна обвързаност на научните постижения и нуждите на индустрията, структуриране на финансирането на научните изследвания от институционално към проектно и програмно финансиране, нуждата от ясни визия и приоритети.

Капацитетът на област Пловдив за интелигентна специализация е съсредоточен в тематичните области, приоритетно регламентирани в Иновационната стратегия за интелигентна специализация (ИСИС) 2014-2020 г., а именно: „Информатика и ИКТ“, „Мехатроника и чисти технологии“ и „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии“. Определяща развитието на областта е и хранително-вкусовата промишленост, която разполага с широка гама производствена специализация (месопреработка, млекопреработка, преработка на плодове и зеленчуци (консервиране), мелничарство, захарни изделия, тютюнопроизводство и преработка, напитки). Област Пловдив се характеризира с богато културно наследство и биоразнообразие, като предлага висок потенциал за развитие на туристически, био-, културни и творчески индустрии. Едно от сформираниите и развиващите се с бързи темпове пространствени обединения в област Пловдив - „Тракия икономическа зона“, бележи непрекъснат напредък в привличането на инвестиции, подпомага растежа на икономиката в региона и се превръща в основна база за реализация на областното иновационно развитие 2017-2020 г.

Създаването на Центрове по компетентност (ЦК) и Центрове за върхови постижения (ЦВП) към приоритетно определените тематични сектори в област Пловдив ще подпомогне повишаването на пазарната ориентация на научноизследователските дейности, както и ще подобри капацитета за реализиране на върхови постижения в областта на научните изследвания. Осигуряването на подкрепа за изграждане и развитие на модерна научноизследователска инфраструктура ще допринесе за преодоляване на недостига на конкурентни и международно признати научно-изследователски

комплекси; за подобряване на възможностите за сътрудничество между научните организации и бизнеса; много по-високо качество на обучение на персонала в съвременни технологии; подобряване на възможностите за участие на български научни екипи в европейски мрежи за развитие на нови технологии; повишен интерес към кариера в науките, които са от решаващо значение за развитието на новите технологии.

Иновационната стратегия за интелигентна специализация е пресечна точка на значителна част от оперативните програми и грантовите схеми, финансирани от Европейския съюз. Планираните източници на финансиране на ИСИС 2014-2020 са: Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ (ОПИК), Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОПРЧР), Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОПНОИР), Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ), Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС), както и други грантови схеми: Хоризонт 2020, Норвежка програма, Национална програма за младежта 2016-2020 и др.

Предимство за област Пловдив е развитието на индустриите в областта на: информационните и комуникационните технологии, мехатрониката и чистите технологии, здравословния живот и биотехнологиите в икономически разгръщаща се среда – зони за развитие.

Областното иновационно развитие на област Пловдив има за цел да:

1. Привлича публични и частни средства за разработването и внедряването на иновациите в промишлени системи;
2. Усвоява средства от структурните и инвестиционните фондове на ЕС;
3. Обвърже научните постижения и нуждите на индустрията – ЦК и ЦВП;
4. Развива икономическите зони;
5. Насърчава чуждестранните сътрудничества в привличането на инвестиции за растежа на икономиката.

Стратегическа цел на областното иновационно развитие е:

Чрез стимулирането на икономиката и повишаване на жизнения стандарт на живот на населението област Пловдив до 2020 г. да премине от групата на „плахите иноватори“ в групата на „умерените иноватори“, използвайки потенциала на икономическите зони.

III. Приоритет 1 - Информатика и информационни и комуникационни технологии (ИКТ)

Оперативна цел 1: Развитие на новите технологии, водещи към конкурентни предимства и повишаване на добавената стойност на националните продукти и услуги в областта на Информатиката и информационните и комуникационните технологии (ИКТ).

Развитието на информационните и комуникационните технологии на територията на област Пловдив е в засилен процес. Една от тематичните области, заложи в ИСИС, е именно Информатика и ИКТ. Главната цел е формиране на по-добра високотехнологична инфраструктура.

Икономиката на територията на област Пловдив следва да дава възможност на бизнеса за свободна интернационализация, осигурявайки достъп до онлайн услуги и премахване на разликите между „онлайн“ и „офлайн“ в икономиката на областта.

Предвиждат се инвестиции в облачни услуги, Big data и т.н. Чрез виртуалното използване на големи ресурси, бизнесът постепенно ще трансформира капиталовите си разходи за ИТ в оперативни. За тази цел следва да бъдат овладени редица ключови технологии като :

- Ненатрапчив хардуер
- Ориентирани към човека интерфейси
- Надеждна мобилна/фиксирана комуникация и изчислителна инфраструктура.
- Fabless производства.

Интернационализацията на бизнеса на територията на област Пловдив може да бъде подобрена чрез въвеждането на онлайн модели от рода – В2В (бизнес към бизнес), В2С (бизнес към клиент/и), С2С (клиент/и към клиент/и). Електронната търговия следва да увеличи обема си като следствие от глобализацията на предпочитанията на потребителите и съответно по-лесната локализация на продуктите.

Необходимо е интегрирането на ИКТ подходи в машиностроенето, медицината, творческите индустрии (дигитализация на културно историческото наследство и т.н.), както и при уеб, хибридни и “native” приложенията, които да спомагат за създаване и експлоатиране на нови услуги и продукти.

На територията на област Пловдив функционира Технически университет – София, филиал Пловдив и ПУ „Паисий Хилендарски“, разполагащи с научен потенциал

и възможност за развиване на тази тематична област, заложена в ИСИС (2014-2020), което дава големи възможности за развитие пред областта и е основна предпоставка за развитието на местната икономика.

На територията на областта функционира клъстер „ИКТ Клъстер Пловдив”.

Компаниите, включени в състава му, са :

1. ПУ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“ , гр. Пловдив
2. ОМГ „АКАДЕМИК КИРИЛ ПОПОВ“ - ПЛОВДИВ, гр. Пловдив
3. ОБЩИНА ПЛОВДИВ
4. ТУ София, филиал Пловдив
5. „ВИСКОМП“ ООД, гр. Пловдив
6. „НАНО ТЕХНОЛОГИИ“ ЕООД, гр. Пловдив
7. „КОДАР“ ООД, гр. Пловдив
8. „МАГИТОН СЕРВИЗ“ ООД, гр. Пловдив
9. „ОРАК ИНЖЕНЕРИНГ“ ЕООД, гр. Пловдив
10. „ОФИС – 21“ ЕООД, гр. Пловдив
11. „САВИДЖ“ ЕООД, гр. Пловдив
12. „УНИКОНС“ ООД, гр. Пловдив
13. „УЕБ МАРКЕТИНГ“ ЕООД, гр. Пловдив
14. „ВСТЕК“ ЕООД, гр. София
15. „ГИГАХЕРЦ“ ЕООД, гр. Пловдив
16. „СТАНГА“ АД
17. „СКЕЙЛ ФОКУС“ АД
18. „СЕЛМАТИК“ ЕООД
19. „БАНКСОФТ“ ООД
20. „ПРОГРАМИСТА“ ЕООД
21. „БУЛПРОС – КОНСУЛТИНГ“ ЕООД
22. „ГИСМО БГ“ ЕООД
23. ЕТ „ЕЙНДЖЪЛСОФТ - АНГЕЛ ГАРОВ“

Създаден е и „ТЕХ Парк Оптепа“, включващ две основни звена:

Първо звено: Клъстер „Лазери и Оптика“, в чийто състав влизат следните предприятия:

1. ОПТЕЛА АД – Пловдив,
2. САТУРА АД – Пловдив,

3. ИНДУСТРИАЛСИСТЕМ ООД – Пловдив,
4. ЕКОИНЖЕНЕРИНГ – ООД“ – Пловдив,
5. БАЛКАНСИС АД – Пловдив,
6. „ЕТ „ГЕЙТ – ЗАХАРИЕВ” – Пловдив,
7. АНДРЕЯ ООД – Пловдив,
8. ЛАДЕК ЕООД – Пловдив,
9. ГЕШ-4 ООД – Пловдив,
10. ЕТ „БЛАГОЙ ЕВТИМОВ - АТОЛ”,
11. ВСС – ВАЛЕРИ СЕРБЕЗОВ ООД – Пловдив,
12. ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „Паисий Хилендарски”,
13. ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ СОФИЯ – ФИЛИАЛ ПЛОВДИВ,
14. ОПТИКОЕЛЕКТРОНГРУП АД – Панагюрище,
15. ОПТИКС АД – Панагюрище,
16. ОПТЕЛЛА ООД – София, подпомагащ производството и технологичното развитие на малките и средни фирми.

Второ звено: Център за обучение по хардуерни технологии съвместно с Индийския институт за хардуерни технологии (в процес на създаване), чиято цел е подготвяне на кадри като: ИТ специалисти, хардуерни технолози, интернавти и др.

Иновационното развитие в област Пловдив цели за своята реализация, отчитаща напредък, до 2020 г. да се създадат Центрове за върхови постижения (ЦВП) и Центрове за компетентност (ЦК) по информатика и високи технологии съвместно с университетите на територията на област Пловдив, ИТ клъстери и други.

На територията на областта се проучват възможности за разработване на проекти, целящи създаването на големи центрове за обработка и съхранение на данни, финансирани от висши учебни заведения, от клъстери, от Европейския съюз и други грантови схеми.

IV. Приоритет 2 - Мехатроника и чисти технологии

Оперативна цел 2: Развитие на новите технологии, водещи към конкурентни предимства и повишаване на добавената стойност на националните продукти и услуги в областта на Мехатрониката и чистите технологии.

Мехатрониката и автоматизацията предполагат свързване в производствени системи на механика, електроника и софтуер. В тази тематична област съобразно очакваните инвестиции във всички сфери на производството се появява необходимост от допълнителни сътрудничества наука-бизнес и клъстерна подкрепа.

Област Пловдив има капацитет за развитието на най-перспективните и иновативни области в инженерните науки, като съчетава опит и традиции с конкретен европейски и международен интерес. Мехатрониката и експлоатацията на мехатронни системи изисква нов инженерен подход поради съвместното функциониране на компоненти от механиката, оптиката, оптико-електрониката, електротехниката и електрониката. Сливането на механични, електронни и компютърни структури реализира един цялостен и функционално пълноценен продукт, наричан още „мехатронен продукт“.

Мехатрониката включва:

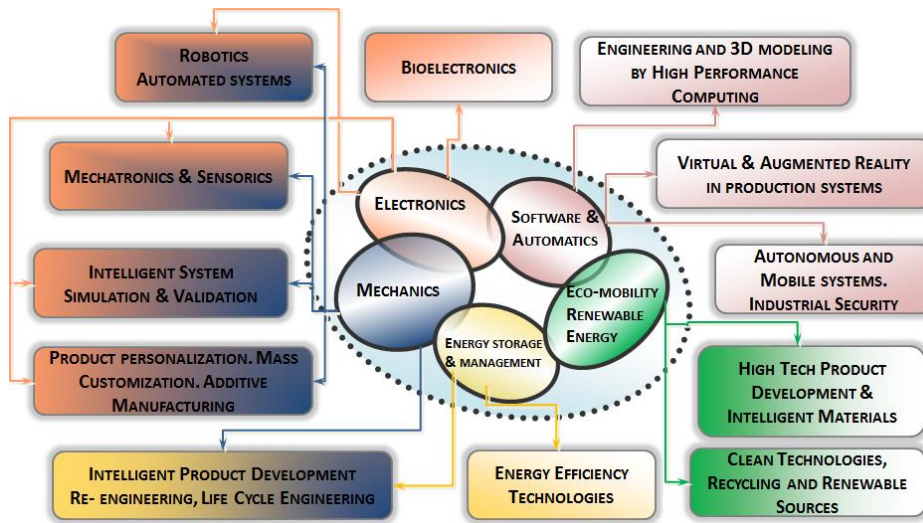
1. Производство на базови елементи, детайли, възли и оборудване, вградени като част от мехатронен агрегат или самостоятелно обособен агрегат от такъв тип.
2. Машиностроене и уредостроене, включително части, компоненти и системи, с акцент върху транспорта и енергетиката.
3. Инженеринг, реинженеринг и продължаване на жизнения цикъл на индустриалните машини, уреди и системи.
4. Системи за автоматизирано и софтуерно подпомагано управление, с приложение в производството.
5. Създаване на съвременни информационни комплекси за автономни енергийни системи.
6. Роботика и автоматизация на процеси, в това число 3D моделиране на роботизирани автоматизирани системи.
7. Проектиране и производство на високо-технологични продукти, включително в аеро-космическата индустрия.
8. Био-мехатроника.
9. Интелигентни системи и уреди, „интелигентни домове“-, „интелигентни градове“.
10. Чисти технологии с акцент върху транспорта и енергетиката.

Насърчителният подход за развитието на област Пловдив по приоритетно направление „Мехатроника и чисти технологии“ е реализирането на изградената структура на Център за компетентност по Мехатроника и чисти технологии, разработена и предоставена на Областна администрация – Пловдив от Технически университет – София, филиал Пловдив.

Схемата на структурата на Центъра включва :

- 1.1 Направление „Базови и мехатронни елементи“
- 1.2 Направление „Инженеринг“
  - 1.2.1 Секция Високотехнологични продукти.
  - 1.2.2 Секция Интелигентни системи и уреди.
- 1.3 Направление „Роботика и автоматизация на процеси“
  - 1.3.1 Секция Индустриални работи.
  - 1.3.2 Секция Мобилни работи.
  - 1.3.3 Секция Медицински работи и биомехатроника.
  - 1.3.4 Секция Домашни работи.
  - 1.3.5 Секция Автоматизация на процеси.
- 1.4 Направление „Индустриални компютърни системи“.
- 1.5 „Интелигентни домове“, „Интелигентни градове“.
- 1.6 Експериментален завод за изработване, измервания и изпитвания на опитни образци.
- 1.7 Център за интелектуална собственост и трансфер.
- 1.8 Център за непрекъснато обучение.
- 1.9 Чисти технологии, рециклиране и реновиране.
- 1.10 Енергийно ефективни технологии.

Фигура 1 – Примерна схема на Център по мехатроника и чисти технологии

Центърът за компетентност и Центърът за върхови постижения по Мехатроника и чисти технологии ще отчитат потребностите в област Пловдив и ще планират дейности за внедряването на разработените технологии в промишлени производства и повишаването на научния потенциал.

V. Приоритет 3 - Индустрия за здравословен живот и биотехнологии

Оперативна цел 3: Развитие на новите технологии, водещи към конкурентни предимства и повишаване на добавената стойност на националните продукти и услуги в областта на индустрията за здравословен живот и биотехнологии.

На територията на област Пловдив се развива с бързи темпове индустрията за здравословен живот и биотехнологии в областта на растителната наука. Одобрен е проект „PlantaSyst” по HORIZON 2020, подаден от консорциум с координатор: Институт по молекулярна биология и биотехнологии – Пловдив (ИМББ) и партньори: Институт по зеленчукови култури „Марица“ Пловдив, Институт по микробиология (Лаборатория по приложни биотехнологии - Пловдив), БАН, Институт по молекулярна растителна физиология „Макс Планк“ и Университет Потсдам, Бранденбург. Споменатият по-горе проект, както и други проекти с такава насоченост биха запълнили научните и технологични празнини, идентифицирани в ИСИС 2014-2020.

Чрез интегрирането на молекулярната биология, функционалната геномика, метаболомика, биоинформатика и аграрни науки с дългогодишна експертиза в областта на практическата растителна генетика и селекция, подобен център и други разработки на

сходна тематика биха извели област Пловдив на челно място в областта на биотехнологиите и здравословния начин на живот.

Приоритетно в област Пловдив започват да се развиват производствата на екологични храни, които се търсят от все повече потребители от Европейския съюз и по света.

За подобряване на научната инфраструктура се цели създаването на иновационни центрове, подпомагащи **туристическия отрасъл** (СПА, уелнес, балнеотуризм). По приоритетно направление „Индустрия за здравословен живот и био-технологии“ се предвижда създаването на Центрове за компетентност по алтернативен туризъм (културен, балнео, спа, уелнес и др.) съвместно с университетите на територията на област Пловдив, балнеокурортите в област Пловдив (Хисаря, с. Баня и Нареченски бани), както и с клъстерни формирвания. Създадено е Пловдивско сдружение „Клъстер-Уелнес БГ“, чиято цел е да осъществява иновации в уелнес индустрията чрез обединяване усилията на бранша за повишаване конкурентоспособността, популяризирането му на национално и международно равнище. В състава на клъстера влизат следните членове:

1. РЕЗИДЕНЦИЯ "ТРАКИЙСКИ СТАН"
2. „ФИЛИПОПОЛИС ТУР“ ООД
- 3.ХОТЕЛ "СМОЛЯН"
- 4.„АЛЕКС 2002“ ЕООД
- 5.ТИЕЛ СТУДИО
- 6.ОБЕДИНЕНА ТЪРГОВСКА КОМПАНИЯ "ОРФЕЙ" АД
- 7.„ОРФЕЙ КЛУБ УЕЛНЕС“ АД
- 8.„ОРФЕЙ ВЕЛИНГРАД“ ООД
- 9.„МИДИОН НЮ“ ЕООД
10. ИНСТИТУТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ХРАНИТЕ
11. „ИНОВАЦИОНЕН ЦЕНТЪР ОРФЕЙ“ ООД
12. "ОРАНЖЕРИИ 2000" ЕООД

13. "ОРФЕЙ ХИСАР" ООД

14. СДРУЖЕНИЕ "ПЛОВДИВСКА ЗЕМЕДЕЛСКА КАМАРА"

Клъстерът е с насоченост към туристическата индустрия, като цели внедряването на най-новите в България софтуерни и маркетингови продукти в мрежовата икономика и електронния бизнес на участниците в уелнес бранша за подпомагането на развитието и качеството на предлаганите услуги, както и увеличаване на броя на потребителите на туристическите услуги.

Град Пловдив е избран за европейска столица на културата през 2019 г. В тази връзка се наблюдава развитие във всички културни и творчески сектори, включително алтернативен (културен и фестивален) и екстрем (за стимулиране на несезонен, а целогодишен приток на туристи в България, т.е. нишово търсене) туризъм в цялата област. Наличието на изключително разнородна архитектура, артистично занаятчийство, фестивали, сценични и визуални изкуства, както и духът на хилядолетния град, представляват основна част от културното наследство на област Пловдив. Приоритетни направления са: развитие на културните и творческите сектори чрез създаване на производство на традиционни артефакти от професионалистите занаятчи; дигитализация на културните и творческите обекти.

С най-голям дял в структурата на промишлената продукция в област Пловдив е хранително-вкусовата промишленост. Този отрасъл е с широка производствена специализация - месопреработка, млекопреработка, преработка на плодове и зеленчуци (консервиране), мелничарство, производство на захарни изделия, пиво, безалкохолни напитки, цигари и други. Развитието на отрасъла е свързано с благоприятните възможности, които предоставя града като пазар на продукцията и наличието на подходящи суровинни ресурси. Хранително-вкусовата промишленост заема челно място на територията на област Пловдив или около 30 % от цялото производство в областта.

В отрасъла най-висок относителен дял има производството на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия, което формира 24,4% от нетните приходи на промишлеността в областта. Водещи фирми са „Каменица“ АД, „Кристал“ АД, „Белла България“ АД, „Симид Агро“ ЕООД, Агромил България АД, „Пловдив-БТ“ АД и др. Пловдив е един от основните центрове на консервната промишленост въпреки значителното намаление на производството поради липса на суровини. Област Пловдив

е със значителна концентрация на предприятия в областта на преработката на плодове и зеленчуци (консервиране, сушене): Филикон-97 АД – Пловдив; Джем и Джем ООД – Пловдив; Булконс Първомай АД; Консервинвест ООД - с. Православен, община Първомай; Катрин-Ко ЕООД - с. Стряма, Кирови 4 ООД - Царацово, Цима 99 ООД Раковски, Консервна фабрика „Траки“ – с. Стряма, Биосет ООД - Пловдив и други.

В перспектива се очаква нарастване на продукцията на консервната промишленост при очакваното нарастване и на земеделската продукция, което ще възвърне иновационното развитие в тази област.

На територията на област Пловдив силно развита е индустрията за преработка на етерично-маслени суровини.

В град Карлово през 1948 г. е създадена фабриката „Българска роза“ АД, която продължава да работи и е основен производител на:

- натурални ароматични продукти-етерични масла, натурални дестилационни води (розова, лавандулова, лайкова, маточина, салвиева и други екстракционни продукти);
- парфюмерийни и козметични изделия;
- синтетични ароматични вещества;
- парфюмни композиции и флейвъри;
- соуси и аромати за тютюневата промишленост;

Едновременно с това фирмата продължава създаването и производството на нови асортименти от парфюмерията и козметиката. Съществуват и ред други големи и по-малки компании, извършващи подобен вид дейност (БЕРЖЕ ТРАКИЯ ЕООД; ИКАРОВ ЕООД; КАТЕКО ООД; БИО БЪЛГАРИЯ ОЙЛ ООД, РЕФАН България ООД и др.).

Поради благоприятното географско местоположение и добре подсигуурената инфраструктура добивът и преработката на етерични масла в областта е изключително добре развит и дава възможности за интензивен производствен процес, съобразен с прилагането на най-новите технологии в тази индустрия.

Силно представени са и компаниите, занимаващи се с медицинска и фармацевтична дейност и производство, което формира около 14,4% от нетните приходи на промишлеността в областта. Приоритетни направления са: био- и нанотехнологии в областта на медицината с приложения за здравословен начин на живот, съпътстваща диагностика, лечебен туризъм с възможности за персонализация в богатата на минерални извори област Пловдив.

Областното иновационно развитие на област Пловдив кореспондира със заложените стратегически цели в Иновационната стратегия за интелигентна специализация, като се фокусира върху иновационния потенциал в идентифицираните в ИСИС тематични области, създавайки предпоставки за ускорено усвояване на методи и технологии, подобряващи ресурсната ефективност, качеството на човешките ресурси и адекватната среда и инфраструктурата за иновации. Чрез подобряване на сътрудничествата по оста наука-бизнес се очаква създаването и внедряването на нови технологии, стимулиращи сътрудничества за създаване и разпространение на националните продукти и услуги, произведени в област Пловдив.

VI. Приоритет 4 - Икономически пространствени обединения (зони)

Оперативна цел 4: Развитие на икономическите пространствени обединения (зони), водещи към конкурентни предимства и повишаване на добавената стойност на продукти и услуги в областта на новите технологии във всички сектори на икономиката.

Един от основните приоритети за икономическото и иновационното развитие на област Пловдив е формирането и разгръщането на пространственото обединение „Тракия икономическа зона“. Очаква се до 2020 г. чрез този икономически обект появата на голям международен инвеститорски интерес в области като високотехнологично производство, аутсорсинга (производство на стоки и услуги от външна компания по отношение на собствената), туризма, логистиката и хранително-вкусовата промишленост за увеличаването на преките чуждестранни инвестиции в предприятия от нефинансовия сектор.

„Тракия икономическа зона“ (ТИЗ) разполага с площ от 1070 хектара, от които 325 хектара са заети. От старта през 1995 г. на първата индустриална зона „Марица“ до сега във всички зони на ТИЗ са реализирани инвестиции за над 1 млрд. евро. Привлечени са над 100 чуждестранни и български инвеститори, открити са над 15 000 работни места. На 27.02.2015 г. на редовно заседание на Областния съвет за развитие на област Пловдив с Решение № 1, взето с Протокол № 1/ 27.02.2015 г., е създадена Постоянна секторна комисия към Областния съвет за развитие на област Пловдив (ОСР), която да подпомага развитието на пространственото неформално обединение „ТРАКИЯ ИКОНОМИЧЕСКА ЗОНА“ в областта на индустрията и новите технологии, транспорта и енергетиката, туризма и околната среда, здравеопазването, образованието и пазара на труда.

Постоянната секторна комисия „Тракия икономическа зона“ (ТИЗ) е орган за осъществяване на консултации и сътрудничество към ОСР, който работи за обособяването на неформалното пространствено обединение „Тракия икономическа зона“ като Район за целенасочена подкрепа от държавата (РЦПД) и постигане на стратегическите цели:

Постоянната секторна комисия „Тракия икономическа зона“ в качеството си на ръководна структура следва да:

- Приема решения за Областната стратегия за развитие като обособен РЦПД (район за целенасочена подкрепа от държавата);
- Обсъжда и съгласува инициативите на общините, свързани с ежегодното планиране на средствата и мерките за реализация на дейности в районите за целенасочена подкрепа;
- Обсъжда и предлага инициативи и схеми за ресурсно осигуряване изпълнението на Областната стратегия за развитие, включително и финансиране на общински проекти в рамките на ТИЗ;
- Съдейства за осигуряване на информация за изпълнението и оценката на Областната стратегия за развитие, свързан с обособения РЦПД;
- Извършва анализаторска дейност и предлага на министерства и на общините промени в нормативните актове.
- Създава инициативи пред компетентните органи, свързани с промени в законодателството, което ограничава възможността за ползване на финансова подкрепа за проекти, разработвани в обособения РЦПД „Тракия икономическа зона“.

Институционалната форма на ТИЗ се осъществява в рамките на Закона за регионалното развитие. Девет общини - Пловдив, Асеновград, Калояново, Куклен, Марица, Първомай, Раковски, Родопи, Стамболийски, и две сдружения „Клъстер проектиране и строителство“ и „Клъстер информационни и комуникационни технологии Пловдив“ са подписали на 20 март 2014 година Меморандум за активна подкрепа за реализацията на ТИЗ като двигател на регионалното развитие в област Пловдив. С Решение № 2 от 04.01.2016 г. на Пловдивски окръжен съд е извършена промяна на наименованието на сдружението от „Клъстер проектиране и строителство“ в „Клъстер Тракия икономическа зона“.

В ТИЗ предприятия, търговски и логистични бази са изградени от световни лидери като АББ БЪЛГАРИЯ ЕООД, ЛИБХЕР - ХАУСГЕРЕТЕ МАРИЦА ЕООД, СОКОТАБ БЪЛГАРИЯ ЕООД, ШНАЙДЕР ЕЛЕКТРИК БЪЛГАРИЯ ЕООД, СЕНСАТА

ТЕХНОЛОДЖИС БЪЛГАРИЯ ЕООД, ШЕЛ БЪЛГАРИЯ ЕАД, УИЛЯМ ХЮЗ БЪЛГАРИЯ ООД, КАУФЛАНД БЪЛГАРИЯ ЕООД ЕНД КО КД, ДЗОБЕЛЕ БЪЛГАРИЯ ЕООД, МАГНА ПАУЪРТРЕЙН ПЛОВДИВ ЕООД, МЕКАЛИТ БЪЛГАРИЯ, ЕООД, ТЕХНО АКТАШ АД, „ЛИНДЕ – МОТОКАР СЕРВИЗ“ ООД, „ФЕРЕРО ОХГ – ЗАВОД ЗА ПРЕРАБОТКА НА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“, „БАЛКАН СТАР РИЕЙЛ“ ООД и др.

Тук развива дейност една от най-значимите промишлени компании в България – „КЦМ 2000“ АД. Знакови български марки – „БЕЛЛА БЪЛГАРИЯ“ АД, „МАКСКОМ“ ЕООД, „АГРИ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, „ДИМИТЪР МАДЖАРОВ – 2“ ЕООД, „РЕФАН БЪЛГАРИЯ“ ООД, „АТАРО КЛИМА“ ЕООД, „АНДИ БГ“ ООД, „АГРИЯ“ АД, „БОРЧВОР“ ЕООД, „ИНСА ОЙЛ“ ООД, „ВЕДИ СПЕД“ ЕООД, „ВИНЗАВОД АСЕНОВГРАД“ АД, „БИО ФРЕШ“ ООД, „БУЛТЕКС 99“ ЕООД, „ТЕД БЕД“ ЕАД и др. също имат обекти в зоната.

„Тракия икономическа зона“ (ТИЗ) е един от мащабните икономически проекти на България, който непрекъснато се разраства. ТИЗ обединява три индустриални активно работещи зони, два технологични парка и един аграрен център в начален етап на развитие:

- „Марица“
- „Раковски“
- „Куклен“
- Парк „Образование и високи технологии“ - Пловдив
- Високотехнологичен парк „Иновации“
- Агроцентър „Калояново“.

Предимствата на „Тракия икономическа зона“ са:

- Стратегическа географска локация – на кръстопътя между Азия и Европа с артерии до Северна Африка, Близкия Изток и Русия, първата европейска страна по древния път на коприната, тук преминават 3 от 10 паневропейски транспортни коридора /всяка дестинация в Европа може да бъде достигната до 24 часа/, ключови международни железопътни артерии, в непосредствена близост до Международно летище Пловдив, интермодален терминал, на 2-8 часа разстояние

от основните морски пристанища - Бургас и Варна (България), Солун (Гърция), Текирдаг (Турция) и Русе (на река Дунав).

- Инфраструктурна обезпеченост – транспорт, електричество, газификация, водоснабдяване, канализация, телекомуникации.
- Индивидуално административно обслужване от специализирано звено, ускорени процедури.
- Мобилна и квалифицирана работна сила.
- 9 ВУЗ за сътрудничество: Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Аграрен университет, Университет по хранителни технологии, Медицински университет, Технически университет – София, филиал Пловдив; Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство, Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – Пловдив, Висше училище по сигурност и икономика – Пловдив, Европейско висше училище по икономика и мениджмънт – Пловдив.
- 35 училища в област Пловдив– основни, средни, профилирани и професионални училища, които извършват обучение за придобиване на професионална квалификация
- Взаимодействие със специализирани научни институти по икономически сектори.

Проектите в „Тракия икономическа зона“ се осъществяват благодарение на завършеното устройствено планиране на територията, подкрепата на местните общински власти, Българската агенция за инвестиции, международните сътрудничества и работата на екипа в зоната – специалисти с над 15-годишен опит в строителството на промишлени, логистични, инфраструктурни, енергийни, търговски обекти; юристи, посредници. В ТИЗ се израждат обекти, свързани с интересите на инвеститорите и съобразени с разпоредбите на българското законодателство.

VII. Програма за устойчиво развитие на „Тракия икономическа зона“

Цел на програмата

Да се разработят и приложат на практика модели за работа под формата на публично-частно партньорство (ПЧП) и модели на финансиране, които да бъдат мултиплицирани в други региони на страната, както и да дефинира насърчителни мерки или облекчителни режими по следните взаимосвързани теми:

- подобряване пазара на труда и мотивация на работната ръка,
- облекчения при финансиране на инвестиционни проекти,
- модели за работа с общините и фирмите (работодателите) под формата на ПЧП,
- образование и професионална квалификация,
- включване на малцинствата в трудовата сила,
- инфраструктурна достъпност,
- работа с ресорните министерства и дефиниране на конкретната форма на подкрепа (облекчителни режими от всяко ведомство).

Основни компоненти на програмата

1. Заетост, квалификация, социални дейности;
2. Образование;
3. Инфраструктурна обезпеченост на индустриалните зони/ технологичните паркове;
4. Стратегически партньорства – икономическо сътрудничество с държавите от ЕС, икономическо сътрудничество с държави от други региони;
5. Работа с НПО за разработване и участие в проекти;
6. Финансиране на инициативите по програмата – форми, институции, участници;
7. Интегриране на ромското население и включването му в програми за заетост и квалификация;
8. Публичност и разпространение.

Работа по отделните компоненти

1. Заетост, квалификация, социални дейности

1.1 Заетост и професионална квалификация

- За нуждите на бизнеса

Обвързване на средните училища с предприятията в ТИЗ и общините – създаване на паралелки с актуални специалности според нуждите на фирмите – осигуряване на стаж на работното място в съответната фирма. Фирмите подпомагат инициативата с разработени учебни програми, осигуряват материална база - лаборатории, компютри, софтуер, оборудват специализирани кабинети.

Постигнато: Реализирани примери в общините Раковски, Асеновград, Калояново и Марица.

- **За придобиване на професия за безработните и отпадналите от пазара на труда** – мотивиране с осигуряване на работа, предоставяне на социални жилища при сключване на постоянен трудов договор.

- **Интегрирана и целенасочена подкрепа** за подпомагане развитието на вече направените инвестиции, както и за привличането на нови съвместно с Клъстер ТИЗ, JobTiger, Сдружение „ДЕМО“, консорциум от партньорски ЦПО и с подкрепата на Областна администрация - Пловдив и Община Пловдив, обхващащ следните 4-ри фази:

- ПЪРВА ФАЗА:

Организиране на Дни на кариерата от JobTiger;

- ВТОРА ФАЗА:

Професионално ориентиране, обучения по ключови компетентности и обучения по конкретни професии - насочени към фирмите от ТИЗ;

- ТРЕТА ФАЗА:

Изграждане на мрежа от професионални училища и колежи;

- ЧЕТВЪРТА ФАЗА:

Осигуряване на необходимата инженерна и социална инфраструктура за ТИЗ;

- ПЕТА ФАЗА:

Мултиплициране на добрите практики.

1.2. Жилища за индустрията – изграждане на социални жилища за повишаване на мотивацията и удовлетвореността от труда на заетата работна сила.

Изграждане на социални жилища за работниците и служителите в ТИЗ – отдаване под наем дългосрочно, подписани договори с работодатели в ТИЗ, подкрепящи инициативата. Предвижда се този проект да се осъществи с подкрепата на ЕС фондове или други източници за финансиране.

2. Образование

2.1 Създаване на Образователно-индустриален борд;

Подписано е Споразумение за учредяване на Образователно-индустриален борд на 29.09.2016 г. между МОН – представлявано от г-жа Миглена Кунева, община Пловдив, Клъстер ТИЗ и Индъстри уоч.

2.2 Активна работа с Регионалните управления на образованието (РУО);

2.3 В процес на подготовка е проект за създаване на Професионален колеж в Пловдив, в момента се извършва проучване на нуждите на предприятията в региона;

2.4 Висше образование – фирмите от ТИЗ отпускат стипендии за студенти по специалности, от които имат нужда – този модел вече е работещ. Нужно е да се популяризира, за да привлече повече привърженици;

2.5 Провеждане на срещи за проучване на нуждите и залагането им в учебната програма на Технически университет (ТУ) Пловдив – в областта на мехатрониката и на Пловдивски университет (ПУ) – в областта на ИТ.

3. Инфраструктурна обезпеченост на индустриалните зони/ технологични паркове

3.1 Подкрепа за включване на инфраструктурата на ТИЗ в програмата на МРРБ и АПИ в изпълнение на Решение на МС № 617 от 12.08.2015 г. за приемане на анализ на проблемите, възпрепятстващи нарастването на инвестициите, и за утвърждаване на списък с основни проблемни области и предложения за мерки по тях. За подобряване на инвестиционната среда в област Пловдив е анализирано състоянието на съществуващата инфраструктура и изграждане на нова, както и степента на проектна готовност за осигуряване достъп до зоните – на приблизителна обща стойност: 6 696 954 лв. Предвижда се тази инфраструктура да бъде изградена в рамките на две години от осигуряването на финансирането.

3.2 Ролята на общините за предварителна подготовка - провеждане на процедури по ЗОП и включване на част от дейностите за инфраструктурна обезпеченост в общинските бюджети. Съвместна работа, свързана с проектиране и подготовка на процедури по ЗОП за избор на изпълнители.

4. Стратегически партньорства – икономическо сътрудничество с държавите от ЕС, икономическо сътрудничество с държави от други региони и с местната икономика – малки и средни предприятия (МСП).

4.1 Дейност на Българо-китайска асоциация за бизнес развитие (БКАБР);

4.2 Разработване на съвместен проект с Портър Сити в България;

В „Тракия икономическа зона“ се планира да бъде изградена „EU-China New Economy Cooperation Pilot Zone – Plovdiv“ - иновативна обществена платформа за бизнес, логистика, финанси, директна връзка между потребителя и производителя, за онлайн и офлайн търговия. Тази комплексна платформа, обединяваща пазарите на Азия и Европа, цели конкурентност на цените на стоките и по-висока обръщаемост.

Иновативният проект е в унисон с концепцията на китайското правителство „Нова икономика“ и стратегията „Един пояс, един път“ (новия път на коприната). Чрез него ще се разработва и развива равнопоставено и взаимноизгодно сътрудничество за глобално икономическо възстановяване и реализиране на устойчиво развитие въз основа на примера, който град Шенджен дава с развитието на „Shenzhen Special Zone“.

4.3 Сътрудничество с местната икономика – малки и средни предприятия (МСП), в ориентация към чужди и наши пазарни мрежи.

5. Работа с НПО за разработване и участие в проекти

5.1 Звено за разработка на проекти;

5.2 Мониторинг и оценка на проектните предложения и проктните реализации.

6. Финансиране на инициативите по програмата – форми, институции, участници

Ресурсното осигуряване на ТИЗ следва да се осъществява чрез източниците за финансиране на широка институционална база за постигане на устойчиво развитие, а именно:

1. държавния бюджет;
2. бюджетите на общините;
3. средства на физически и юридически лица;
4. средства от фондовете на Европейския съюз (вкл. финансиране по плана „Юнкер“);
5. международни финансови институции;
6. други източници, определени със закон;
7. създаване на Инвестиционен фонд ТИЗ.

7. Интегриране на ромското население и включването му в програми за заетост и квалификация

7.1 Да се определи община/и с актуализирани общински планове за интегриране на ромите и съвместно с тях да се проучи възможността за разработването на пилотен проект за включване на ромите в работната сила, като се използва опитът на британския инвеститор “William Hughes“ в индустриална зона „Раковски“.

7.2 Да се установи работна връзка с общините и Областния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси за реализиране на секторната политика за малцинствата в област Пловдив в изпълнение на Стратегията на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г., която пряко кореспондира с Националната стратегия.

8. Публичност и разпространение

8.1. Популяризиране на Програмата на ТИЗ – публичност, визуализация, информация и комуникация;

8.2. Учредяване на клуб/ бизнес общество за неформално общуване и подкрепа с фирмите инвеститори в ТИЗ;

VIII. Заключение

Програмният документ „Областно иновационно развитие на област Пловдив 2017-2020 г.“ е платформа за идентифициране на иновационното развитие в област Пловдив, която не присъства в Областната стратегия за развитие на област Пловдив 2014-2020 г.

Документът пряко кореспондира с Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Република България 2014-2020 г. (ИСИС), като представя приоритетните тематични области за иновационно развитие в област Пловдив: „Информатика и ИКТ“, „Мехатроника и чисти технологии“ и „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии“.

Интелигентното специализиране в иновации, внедрени в промишлени системи, идентифицира и средата за развитието им в индустриални зони.

„Тракия икономическа зона“ с мобилизиране на ресурсите си и нарастващата степен на развитие се превръща в определящ фактор, отчитащ непрекъснат напредък в привличането на инвестиции, като подпомага растежа на икономиката в област Пловдив.

Областното иновационно развитие на област Пловдив за периода 2017-2020 г. определя целите, обхващащи четирите приоритета за иновационно развитие, и показва предпоставките и потенциала за прилагането и реализирането им.